

**Cofnodion Cyfarfod Fforwm Mynediad Lleol Gogledd Eryri
a gynhaliwyd ddydd Llun 4ydd Medi 2023 am 5.45yh
yng Nghanolfan Prenteg**

Presennol - Aelodau: Mr Edwin Noble Mr David Firth
Mr Richard Williams Mr Robin Parry
Mr Mark Jones Mrs Fiona Davies
Mr Dafydd Gwyndaf Mr Arthur Davies
Mr Tim Jones Cyng Beca Roberts
Mrs Maggi Barry Mr Dafydd Jones

Swyddogion/ Siaradwyr: Peter Rutherford (APCE) Rhian P Williams (APCE)
Simon Roberts (APCE) Simon Rogers (YG)
Angela Jones (APCE)

1. Ymddiheuriadau: Mr John Gladston Mr Paul Williams
Mr Connor A Watt

Cyhoeddodd PR fod y Cadeirydd wedi'i ethol yn briodol a Mr E Noble oedd hwn, a byddai'n trosglwyddo'r achos i EN yn awr.

Diolchodd EN i'r aelodau am eu cefnogaeth barhaus. Cyhoeddodd fod angen Is-Gadeirydd a gofynnodd a oedd unrhyw un yn dymuno enwebu eu hunain heno.

Enwebwyd Mr David Firth a'i ethol yn Is-Gadeirydd.

Gofynnodd EN gan fod rhai aelodau newydd efallai y byddai'n ddefnyddiol i bawb gyflwyno eu hunain o amgylch y bwrdd yn ddefnyddiol.

Cafwyd cyflwyniadau o amgylch y bwrdd.

Diolchodd EN i'r aelodau am hyn.

2 Cofnodion Blaenorol

Cymeradwywyd

3. Materion yn Codi

i) Llwybr Troed Cromlech Pen y Pass – Diweddariad

Cadarnhaodd PR fod yr arwyddion wedi'u gosod rhwng y ddau bwynt ynghyd â chyfeirbwyntiau newydd. Mae'n bosibl y bydd angen ailosod yr arwyddion giât isaf i wneud cyfeiriad y llwybr yn gliriach o'r ffordd. Roedd arwyddion hefyd wedi eu gosod ar wal adeilad Pen Y Pass i helpu i dywys pobl o gwmpas y llwybr (i lawr).

Roedd yn anffodus bod yna bobl yn dal i ddefnyddio'r ffordd a oedd yn daith hir a pheryglus er bod llwybr wedi'i ddarparu ar eu cyfer. Byddent yn parhau i fonitro hyn, ond roedd yn dal ar goll o ran penderfynu pam fod pobl yn dal i barhau i gerdded i fyny ac i lawr y ffordd pan oedd y bws Sherpa yn darparu gwasanaeth rhagorol o'r naill bwynt neu'r llall ac yn galluogi pobl i fynd ar y bws o'r meysydd parcio naill ai. yn Nant Peris neu Lanberis.

Soniodd MJ efallai bod rhai o'r rhain yn bobl yn bowldro neu'n dringo o'r pwynt hwnnw.

Cytunodd PR er bod rhai pobl yn bowldro ac yn dringo, roedd y mwyafrif yn parcio am ddim yn y cilfannau (gan gynnwys dros nos) ac un ai'n dal y bws neu'n cerdded.

Ychwanegodd RP fod y cilfannau yn aml yn llawn erbyn yn gynnar yn y boreau.

Ychwanegodd AJ fod hwn yn achos clasurol pan oedd pobl yn gweld eraill yn parcio i fyny, yna fe wnaethant i gyd yn ceisio dilyn bawb arall, a bod hon yn broblem gyffredin ar draws y PC.

Roedd hi wedi trafod hyn gyda Chyngor Gwynedd a'r cwmni bysiau i wneud yn siŵr y byddent yn stopio pan fyddai pobl yn fflagio bws i aros os oedd capasiti ond nid oedd hynny bob amser yn wir gan fod bysiau'n aml yn llawn ar adegau prysur ac erbyn iddynt gyrraedd y safle ardal Cromlech ac nid oeddent yn gallu codi mwy o deithwyr.

Dywedodd DG y gallai hyn fod yn ddryslyd i rai cerddwyr nad oeddent yn deall y sefyllfa a'r gwasanaeth a ddarperir.

Soniodd TJ ei fod wedi cyfri 23 o bobl yn cerdded ar y ffordd y diwrnod hwnnw a gofynnodd a oedd modd gwella'r arwyddion yn is i lawr h.y. gosod arwyddion ymlaen llaw i wneud pobl yn fwy ymwybodol o'r opsiynau parcio yn Nant Peris neu Lanberis cyn iddynt gyrraedd.Cromlech.

Gofynnodd MJ a oedd modd rhoi'r pellter ar yr arwyddion o Ben Y Pass ar y ffordd gan y gallai hyn atal pobl rhag cerdded ar y ffordd.

Dywedodd PR fod gan yr arwyddion newydd yn PyP y pellter, ond na fyddai'r arwyddion Cromlech newydd oherwydd y gallai atal pobl rhag cerdded y llwybr i fyny gan feddwl bod y ffordd honno'n opsiwn byrrach - er ei bod yn bellter tebyg.

Wrth adlewyrchu efallai y bydd angen symud yr arwyddion PyP ychydig i leoliad mwy gweladwy.

Ychwanegodd AJ pe bai arwyddion yn mynd yn rhy amleiriog neu gymhleth (ac yn gyfreithiol ofynnol iddynt fod yn ddwyieithog) yna nid oedd pobl yn amsugno'r negeseuon, felly roedd hon yn weithred anodd o ran cydbwysu.

Dywedodd DF yn anffodus bod llawer o bobl yn dal heb sylweddoli neu ddeall bod system Parcio a Theithio ar waith. Cyfeiriodd at system Rheilffordd yr Ucheldir lle nad oedd yr holl goetsys wedi'u llenwi i'r eithaf er mwyn caniatáu ar gyfer codi ar hyd y ffordd. Awgrymodd fod y cwmnïau bysiau yn arbrofi gyda rhywbeth tebyg i ganiatáu ar gyfer capasiti Cromlech.

Ychwanegodd fod llawer o bobl yn ceisio fflagio bws i aros ond pan oedd y bws yn llawn doedd dim opsiwn heblaw gyrru heibio.

Gwnaeth TJ y pwynt fod llawer o bobl yr oedd wedi'u gweld y diwrnod hwnnw yn grwpiau teuluol.

Soniodd AJ fod tocyn teulu ar gael ar gyfer y bws a hefyd tocyn diwrnod.

ii) Tudalen 3 atebolrwydd tir mynediad CGHT ar gyfer digwyddiadau.

Roedd EN wedi codi cwestiwn diddorol iawn yn y cyfarfod diwethaf. Yn bennaf a gollodd tiffeddianwyr eu hawliau a'u gwarchodaeth ar gyfer nodweddion naturiol a roddir o dan y Ddeddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy wrth godi ffi ar bobl am ddefnyddio'r tir mynediad hwnnw am weithgareddau y tu allan i'r rhestr o weithgareddau a ganiateir ar dir mynediad. Ers hynny, bu PR yn cyfathrebu rhywfaint â Swyddogion CNC a'u cynghorwyr cyfreithiol. Y farn oedd pe bai tiffeddianwyr yn codi tâl (hy contract) yna byddent yn colli'r amddiffyniad a roddir iddynt gan Ddeddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy. Byddai hyn wedyn yn disgyn yn ôl i'w cyfrifoldeb o dan Atebolrwydd Deiliaid.

Roedd yn bwysig gwahaniaethu bod unrhyw Hawliau Tramwy'n cael eu defnyddio drwy hawl ac na fyddai'n cael eu heffeithio. Roedd hyn yn berthnasol i dir mynediad CGHT yn unig.

SR (NT). Dywedodd eu bod wedi gofyn am gyngor ar yr union fater hwn a'u bod wedi penderfynu na fyddent yn codi tâl am ddigwyddiadau wedi'u trefnu ar eu tir nhw ond y byddent yn codi tâl neu'n defnyddio cyfleusterau ar unrhyw dir mynediad fel adeiladau neu feysydd parcio yn unig.

Ychwanegodd AD pe bai tiffeddiannwr yn rhoi caniatâd yna byddai hyn yn dod o dan ei atebolrwydd ei hun.

Ychwanegodd PR nad oedd digwyddiadau a drefnwyd fel rhedeg mynydd yn dod o dan y gweithgareddau a ganiateir o dan y Ddeddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy ar gyfer tir mynediad a oedd wedi codi'r cwestiwn.

Ychwanegodd EN pe bai caniatâd yn cael ei roi hyd yn oed heb daliad yna byddent yn dal yn atebol.

Ychwanegodd PR y byddai angen iddynt ddweud 'ar eu menter eu hunain' mewn achos o'r fath.

Ychwanegodd MJ fod CNC yn codi tâl am ddigwyddiadau ar eu tir.

Dywedodd PR ei bod yn debygol bod hyn ar gyfer defnyddio cyfleusterau caled mewn ffordd debyg i'r YG, ond byddai'n holi ymhellach gyda CNC bryd hynny sut roedd hyn yn gweithredu.

4. Gohebiaeth Dim

5. Diweddariad ar Ardal Warden Adran y Gogledd – Simon Roberts Uwch Warden Dros Dro

Dywedodd SR wrth yr aelodau fod yr haf wedi bod yn brysur iawn gyda'r adain yn gwneud gwaith a phrosiectau amrywiol.

Yn ardal Betws roedd y Warden Ardal lleol wedi bod yn brysur yn gwneud gwaith cynnal a chadw Hawliau Tramwy Cyhoeddus o fewn Ardal Conwy – fel rhan o'n Cytundeb Lefel Gwasanaeth (CLG) gyda Chyngor Conwy. Roedd hyn yn cynnwys

gatieu newydd, camfeydd, a chyfeirbwyntiau gyda rhai wedi'u gosod gan ein timau llwybrau troed ein hunain. Roeddent hefyd wedi bod yn gwneud gwaith draenio mewn sawl lleoliad.

Roedd ein Warden arall yn gwneud gwaith tebyg yn ardaloedd Penmachno, Bro Garmon, Ysbyty Ifan a Threfriw.

Yn ardal Yr Wyddfa roedd y ddau Warden wedi gwneud gwaith amrywiol - gan gynnwys cyfrannu at waith ar ardd gymunedol lles ym Meddgelert. Roedd timau hefyd wedi bod yn gwneud gwaith draenio ychwanegol ar lethrau isaf yr Wyddfa a gwaith yng Nghwm Marchnad – Rhys Ddu i wella arwyneb, draeniad a gosod rhai clwydi newydd ar y llwybr ceffylau yn arwain at y blanhigfa goedwigaeth ac ardal Llyn Llywelyn (yn y pen draw yn cysylltu â Chwm Pennant). Roedd rhywfaint o waith clirio a chynnal a chadw llystyfiant wedi'i wneud ar Llywbr Ianos - llwybr pob gallu'r PC ger maes parcio Cwellyn.

Gwaith yn parhau i gael ei wneud i ailosod y ffens dargyfeirio ar lwybr Rhyd Ddu (igam-ogam) - *mae hyn wedi'i ohirio oherwydd diffyg argaeledd yr hofrennydd.*

Roedd rhai o'r Wardeniaid Gwirfoddol wedi cael y dasg o newid arwyddion crwn Lôn Gwyrfa.

I gynorthwyo'r tiffeddiannwr roedd arwyddion newydd hefyd wedi eu gosod yn ardal Cwm Cloch oherwydd y nifer o feiciau oedd yn defnyddio Lôn Gwyrfa ac i geisio lleihau eu cyflymder yn y fferm a'r groesfan rheilffordd.

Roedd gwaith arall yn cynnwys gosod arwyddion dim gwybodaeth newydd yn Llynau Mymbyr sy'n cyfeirio at y SoDdGA ac nid oes barbeciw a gatieu ac mae cyfeirbwyntiau yn mynd rhagddo yng Nghwm Pennant.

Roedd y Wardeniaid hefyd wedi bod yn helpu gyda rhywfaint o warchodaeth diogelwch a marsialu ar gyfer Ras Y Wyddfa.

Yn anarferol mae nifer o achosion o graffiti wedi bod yr haf hwn ac mae'r wardeniaid gwirfoddol wedi cael chwistrelliad tynnu graffiti.

Mae treial ar y gweill ar hyn o bryd lle mae'r biniau ym maes parcio Cwellyn wedi'u symud a gofynnir i ymwelwyr fynd â'u sbwriel adref gyda nhw. Mae hyn yn barhaus a bydd yn cael ei fonitro a'i werthuso.

Mae'r Wardeniaid gwirfoddol wedi bod yn patrolio'r Wyddfa bob penwythnos drwy gydol y tymor yn rhoi gwybodaeth i'r cyhoedd a hefyd yn codi sbwriel.

Soniodd DG fod y ras Cefn y Ddraig a oedd yn dechrau'r wythnos hon wedi achosi rhai problemau y llynedd wrth iddi wrthdaro â'r gwaith o hel defaid ar y Carneddau. Gofynnodd beth oedd y canlyniad.

Dywedodd PR ei bod yn anffodus bod y ddau weithgaredd yn digwydd ar yr un dyddiad bob blwyddyn a'r llynedd roedd y gweledd yn wael iawn, gan achosi anawsterau gyda symud defaid a bod rhai wedi eu methu yn gynharach.

Roedd wedi trafod hyn gyda'r ddwy ochr gyda'r bwriad o'u cael at ei gilydd i drafod hyn er mwyn ceisio osgoi unrhyw faterion. Cafwyd trafodaethau cyfeillgar, ac roedd y ddwy ochr yn fodlon newid ychydig ar eu hamseriadau ar gyfer eleni er

mwyn osgoi gwrthdaro rhwng gweithgareddau. Byddent yn monitro hyn ond yn gyffredinol mae'r ras 6 diwrnod proffil uchel hon ar hyd Cymru wedi'i threfnu'n broffesiynol iawn ac wedi mynd yn dda eleni yn ôl pob sôn.

Er eglurder, soniodd PR fod y CLG yn fyrfodd ar gyfer y **Cytundeb Lefel Gwasanaeth** (CLG) rhwng Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy (CBSC) a Pharc Cenedlaethol Eryri. Lle mae'r Parc Cenedlaethol yn gwneud gwaith cynnal a chadw sylfaenol ar Hawliau Tramwy Cyhoeddus o fewn ardal Conwy o'r Parc Cenedlaethol - mae hyn tua 640km ac yn bennaf yn llwybrau cyhoeddus a rhai llwybrau ceffylau. Mae'r gwaith hwn yn cynnwys newid camfeydd (gyda gatiau lle bo hynny'n ymarferol), ffensys, draeniau, wynebau ac arwyddion. Roedd y rhain yn cynnwys costau a deunyddiau contractwyr yn unig ac nid ein gweithlu. Ar hyn o bryd mae hyn yn £15k y flwyddyn ac ar ôl gwaith sylweddol gan y Wardeniaid dan sylw mae hyn wedi arwain at rwydwaith llawer gwell yn yr ardal a pherthynas waith dda gyda CBSC.

Nid oes cytundeb ar hyn o bryd gyda Chyngor Gwynedd (CG) ynglŷn â rheolaeth Hawliau Tramwy er eu bod yn gweithio ar Femorandwm Cyd-ddealltwriaeth, ond mae'n annhebygol y byddai unrhyw gyllid yn dod. Ar hyn o bryd mae'r PC yn cynorthwyo CG gyda chyfrifoldeb *de facto* am lawer o lwybrau'r ucheldir a hefyd am ein llwybrau a hyrwyddir. Ond buont yn cydweithio'n agos ar lawer o faterion.

Diolchodd EN i SR am ei ddiweddariad ar yr Adain Wardeniaid.

Roedd DF yn dymuno diolch i'r PC am gymryd yr awenau o ran cyfryngau cymdeithasol a pha mor rhagweithiol y buont wrth atal gwybodaeth anghywir am y PC.

Soniodd AJ fod y term 'ôl troed digidol' mawr wedi ymddangos yn y wasg yn ddiweddar. Er ei fod yn gyffredinol yn beth cadarnhaol, gall lefel uchel o or-amlygiad cyfryngau penodol ar gyfer rhai safleoedd fel Nant Gwynant fod yn niweidiol o bosibl i safleoedd sydd eisoes yn orlawn ar adegau prysur.

AD (dywedodd wrthym ei fod yn dal yn effro). Soniodd fod y mater sbwriel a gwastraff yn broblem barhaus i ni i gyd gan fod pobl yn dal i adael popeth ar eu hôl a oedd yn siomedig.

6. Arwyddion Pen y Pass a Phen y Gwryd

Crybwyllodd PR fod ffigyrau o'n cownteri yn dangos bod y llwybr bellach yn cludo rhyw 7000 o bobl y flwyddyn (un ffordd) a oedd wedi arwain at leihad sylweddol yn nifer y bobl sy'n defnyddio'r ffordd o Ben y Gwryd.

Roeddent yn awr yn bwriadu gwneud mân newidiadau i'r arwyddion presennol ym Mhen y Pass i wneud y negeseuon ychydig yn haws i'w dehongli o'r maes parcio a hefyd ychwanegu arwydd newydd ym Mhen y Gwryd yn dangos saeth gyfeiriadol a giât a oedd yn dangos yn gliriach y llwybr dringo i Ben y Pass. Dangosodd rai o'r arwyddion presennol.

Penderfynwyd hefyd, fel prawf, i dynnu'r gwerth pellter oddi wrth yr arwyddion er mwyn peidio ag annog pobl i beidio.

Yn gyffredinol roedd y llwybr hwn wedi gweithio'n dda er bod rhywfaint o waith gosod yn parhau.

Gofynnodd MJ a oedd yn werth ystyried rhoi enw ar y rhain i wahanu'r ddau lwybr. Tynnu'r geiriau Pen Y Pass a'i newid i Mwynwyr / neu Pyg.

Soniodd FJ mai dim ond am Yr Wyddfa yr oedden nhw'n gofyn yn aml yn ei sgysiau â cherddwyr ac nid Pen y Pass.

Ychwanegodd SR fod llawer yn Pen Pass wedi cyfeirio at Ben Y Pass fel man cychwyn y ddau lwybr yn ei sgysiau.

Dywedodd PR fod y ddau yn sylwadau diddorol iawn, ond byddent yn monitro hyn ac o'r newidiadau sydd eu hangen yna byddent yn gwneud hynny.

Ychwanegodd AJ fod y gwasanaethau bws hefyd yn dwyn y teitl Pen Y Pass a'i bod hi'n fwy cyfarwydd i bobl.

Dywedodd SR ei bod hefyd yn werth nodi bod llawer o bobl sy'n cyrraedd Pen Y Pass heb archebu ymlaen llaw wedi'u cynghori gan staff parcio i ddefnyddio'r meysydd parcio yn Nant Peris neu Ben y Gwryd a mynd yn ôl ar y bws sydd wedi'i farcio Pen Y Pass. Felly roedd yn meddwl bod hyn yn fwy cyfarwydd.

Ychwanegodd TJ y gallai I Pen Y Pass fod yn fwy addas.

Soniodd AJ nad oedd yr un o'r geiriad yn hawdd ond gydag llythyren 'i' cyn Pen Y Pass byddai angen treigladd yn y fersiwn Gymraeg a fyddai'n cymhlethu pethau ymhellach o ran geiriad.

7. Safbwynt ar Fynediad yn Eryri gan yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol – Simon Rogers

Diolchodd SR (YG) i'r aelodau am y cyfle i'w diweddarau ar waith mynediad yr YG.

Eglurodd fod ysgolion y Pysgotwyr yn Rhiw Goch ar Afon Lledr (ardal Crimea) bellach wedi eu tynnu ond wedi cymryd peth amser i'w trefnu a'u gweithredu.

Roedden nhw hefyd wedi cau'r fynedfa i'r hyn a elwir yn Tin Can Gulley yn Ogwen sydd gyferbyn â llwybr mynediad Cwm Idwal. Roedd hyn oherwydd cwmp creigiau a chan fod hyn yn rhannol ar dir yr YG, ac roeddent wedi cau'r ardal hon hyd nes y gellid gwneud gwaith diogelwch.

Mae hyn wedi'i wneud ar eu rhan nhw o'r eiddo, ond mae rhan isaf y rhigol yn eiddo i'r YHA. Mae hon yn broses ddrud ond gobeithio y bydd yr YHA yn mynd i'r afael â'r mater yn eu cyfran nhw yn fuan. Yn y cyfamser, cytunwyd y bydd yr arwyddion dros dro yn aros yn eu lle.

Ychwanegodd PR ei fod yn bwysig fel tir mynediad CGaHT ei bod yn bwysig cael gwared arno a'i wneud yn ddiogel cyn gynted â phosibl gan ei fod yn demtasiwn i gerddwyr gael mynediad i'r llwybr hwn.

Gofynnodd y Cyng BR a oedd modd rhoi arwydd i mewn yn y fynedfa pen arall gan eu bod wedi cerdded i hwn yn ddiweddar ar y ffordd i lawr dim ond i orfod troi yn ôl i'r disgyniad arferol o Idwal.

Dyweddodd SR (YG) fod arwyddion wedi'u gosod ond eu bod wedi cael eu tynnu gan rywun unwaith eto. Byddent yn adolygu hyn.

Yn ddiweddar, mae tîm y llwybrau troed wedi atgyweirio ategweithiau'r bont a'r slabiau mynediad ar bont allfa afon Cwm Idwal yr haf hwn – gwnaed hyn yn haws oherwydd y lefelau dŵr isel.

Roedd angen rhywfaint o fân waith ar lwybr pob gallu glan afon Beddgelert yn dilyn cwmp neu ddwy yn ddiweddar yn berygl baglu syml sydd bellach wedi'i unioni.

Mae cyfres fawr o lifftiau heli wedi bod yn ddiweddar - i raddau maen nhw wedi bod yn yr un sefyllfa a'r Parc Cenedlaethol yn aros am slot heli lifft ond hei wedi bod yn llwyddiannus ac wedi cael digon o garreg yn eu lle ar gyfer eleni a rhai ar gyfer y flwyddyn nesaf.

Roedd hyn yn cynnwys crib ddeheuol Yr Wyddfa (Cwm Llan), Cwm Tryfan, Cwm Fynnon Lloegr a dau leoliad arall.

Diolchodd EN i SR (YG) am ei amser a'r diweddariad.

8. Diweddariad ar y Cynllun Parcio a Thrafnidiaeth – Angela Jones

Roedd AJ yn dymuno diweddarau'r aelodau ar dri phrif bwynt heno.

Roedd trefniadau parcio Pen Y Pass a'r trefniadau rhag-archebu (dechrau Ebrill i ddiwedd Medi) bellach yn eu trydedd flwyddyn o weithredu ac mae blwyddyn arall o'r contract presennol i redeg. Ar hyn o bryd roedd hyn yn £20 y dydd fesul car. Maent yn gweld y trefniant hwn fel un sydd wedi bod yn hynod lwyddiannus wrth liniaru llawer o broblemau parcio ym Mhen y Pass.

Fodd bynnag, fel corff cyhoeddus mae'n ofynnol iddynt bellach, fel rhan o adolygiad, gynnal dadansoddiad cost a budd ac archwilio'r opsiynau i symud ymlaen â hyn. Mae bod heb rwystr yn cynyddu costau hyn gan fod yn rhaid i staff diogelwch ei staffio'n gyson. Mae'r trafodaethau hynny'n parhau.

Mae'n ymddangos bod y negeseuon am barcio anghyfreithlon wedi'i wreiddio yn ymwybyddiaeth y cyhoedd erbyn hyn gyda llawer llai o bobl yn ceisio parcio ar y ffordd yn yr ardal honno - mae'r mwyafrif bellach yn cael tocyn, ac mae rhai wedi cael eu towio ffwrdd.

Soniodd bod y gwasanaeth Sherpa wedi tyfu eto eleni gyda gwasanaeth newydd o Forfa Bychan drwy Borthmadog i Ben Y Pass a gwasanaeth rheolaidd 20 munud i ac o Ben Y Pass i/o Lanberis a Nant Peris. Gobeithir y bydd y trefniadau hyn yn parhau i'r tymor nesaf.

Bu problemau gyda rhai defnyddwyr lleol o faes parcio Pen Pass gan na allent ddefnyddio'r maes parcio yn hwyrach yn y nos i fynd am rediad byr neu gerdded

er bod llawer o bobl wedi mynd gan adael lleoedd yn wag, felly maent wedi dechrau sesiwn arhosiad byr ar ôl yr oriau craidd.

Roeddent yn dal i weithio ar ddatrysiadau yn Nant Gwynant i geisio lleddfu rhywfaint o'r parcio ar ochr y ffordd sy'n achosi problemau difrifol ar adegau prysur ac sy'n destun llawer o gwynion. Mae'r rhan fwyaf o'r mater yn cael ei achosi gan bobl sydd am gael mynediad i byllau llwybr Watkin. Mae GC bellach wedi cytuno i gael llinellau melyn ar hyd y darn hwnnw ger Pont Britania ac ardal y caffi ond heb eu gosod eto.

Mae'n gliriach ar hyn o bryd, ond roeddynt yn obeithiol y bydd y gwasanaeth bws newydd o ardal Porthmadog yn gwella unwaith y daw'r gwasanaeth hwn yn fwy hysbys.

Dyweddodd PR ei fod yn anecdotaidd wedi nodi llai o bobl o gwmpas yr ardal honno y tymor hwn er ei fod yn dal yn brysur ond dim cymaint ag ar ôl Covid.

Dyweddodd AJ fod y ffigurau monitro yn dangos bod y niferoedd ar gyfer Llwybr Watkin wedi dyblu yn y blynyddoedd diwethaf ond roedd rhai data anempirig yn nodi mai dim ond 50% o'r ymwelwyr oedd yn cyrchu'r rhaedrau gyda dim ond y 50% arall yn dringo'r llwybr i'r brig ¹.

Awgrymodd MJ y gallai fod yn ddefnyddiol gosod rhifydd uwchben y cwympiadau i gasglu rhai ystadegau.

Dyweddodd PR ei bod yn ddiddorol pan symudodd yr YG y llinell i'r coetir eu bod wedyn wedi gosod cownter ychwanegol. Rhwng y ddau fe wnaethant nodi er bod y rhan fwyaf o bobl yn dringo'r llwybr trwy'r coetir eu bod yn disgyn ar yr hen drac a oedd yn hawdd i'w wneud. Roedd dod o hyd i leoliad gweddol isel ar gyfer cownter arall ychydig ymhellach i fyny ger Gladstone rock yn fwy problematig gan ei bod yn anodd cael pwynt cyfyng.

Soniodd DF ei fod yn falch bod rhywbeth yn cael ei wneud i liniaru problemau yn Nant Gwynant a'r llinellau melyn dwbl ond roedd yn ofni y gallai hyn achosi dadleoli a symud y mater ymhellach i lawr y dyffryn. Ym Meddgelert ei hun gwelodd ffordd Caernarfon lawer o lefydd parcio yn arwain y tu allan i'r pentref oherwydd y parcio cyfyngedig.

Yn ardal Ogwen mae'r bartneriaeth yn gryf iawn gyda chyfarfodydd misol ac yn cynnwys Cefnffyrdd, cynrychiolwyr priffyrdd Cynghorau Gwynedd a Chonwy, yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol, Traffig Cymru, CNC a chynghorwyr lleol. Mae llawer iawn o gydweithio yn dibynnu ar y bartneriaeth Ogwen yma ac yn ddiweddar gwennol Bws Ogwen sy'n rhedeg o Fethesda i Ogwen.

Mae yna hefyd y gwasanaeth bws T10 newydd sy'n rhedeg bob dwy awr rhwng Bangor a Chorwen, ond ychydig yn gynnar oedd amcangyfrif beth oedd effaith hyn ar barcio a cherddwyr yn manteisio ar y gwasanaeth – ond mae tystiolaeth bod mwy o bobl yn defnyddio'r gwasanaeth hwn o Bethesda i fwthyn Ogwen.

Ychwanegodd AD ei bod yn bosibl y bydd tendr yn mynd allan am wasanaeth T10 bob awr yn amseroedd brig.

¹Mae ffigurau monitro Llwybr Watkin yn dynodi tua 57,000 ar gyfer 2022. Mae llwybr Watkin hefyd yn cael ei ystyried yn un o'r llwybrau anoddaf i esgyn yr Wyddfa.

Mae'r PC wedi cyfrannu peiriant tocynnau parcio newydd i'r clwb pêl-droed i'w galluogi i ddefnyddio eu maes parcio i gynhyrchu incwm o hyn gan fod hwn yn agos at safle bws cyfleus ac yn darparu maes parcio arall.

Mae gwersi i'w dysgu a newidiadau i'w gwneud ond mae pethau'n sicr yn gwella yn gyffredinol.

Mae Trafnidiaeth Cymru hefyd wedi cynnal arolwg arwyddion yn yr ardal, ac maen nhw'n llunio cynllun i wella'r holl arwyddion ymyl ffordd yn yr ardal.

Gofynnodd PR beth fyddai hyn yn ei olygu fel cynnyrch terfynol

Dywedodd AJ y byddai hyn yn sicrhau cysondeb o ran yr hyn y byddai pobl yn ei ddarllen o ran arwyddion ffyrdd. Byddai hyn ar draws Eryri.

Gofynnodd AD beth oedd y sefyllfa gyfreithiol ynglŷn â llinellau melyn dwbl pe bai pobl yn parcio ar y briffordd.

Dywedodd AJ fod GC wedi dweud y byddent yn gorfodi'r llinellau melyn unwaith y byddent wedi dod i mewn ond pe byddent yn cael eu parcio oddi ar y ffordd i ffwrdd o'r llinellau yna ni fyddent yn cael dirwy am barcio oddi ar y ffordd cyn belled nad ydynt ar y llinellau melyn.

Soniodd DG am y nifer o gartrefi symudol sydd i'w gweld bob nos a phopeth y mae hynny'n ei olygu.

Dosbarthodd AJ nodyn cyngor y PC ar gyfer faniau gweryslla a chartrefi modur o amgylch y bwrdd a bod y safleoedd cydnabyddedig wedi'u rhestru ar y pamffled a hefyd ar gael ar wefan y PC.

Soniodd RP fod rhan isaf pyllau Padarn bob amser yn llawn o faniau gweryslla a chartrefi modur bob nos.

Soniodd PR fod gan GC ddiddordeb mewn creu rhai safleoedd ar draws y sir – `Aires` ar gyfer gweryslla dros nos gan y cerbydau hyn. Tybiai fod Llanberis yn gynwysedig yn y cymysgedd hwn.

Dywedodd TJ pe byddai hyn yn cael ei ganiatáu yna byddai'n rhaid i GC blismona hyn mewn modd swyddogol hy gwastraff, sbwriel, cyfnod aros ac ati gyda gorfodi priodol.

Ychwanegodd MJ ei fod yn berchennog fan weryslla a bod gwybodaeth a rennir gan y gwahanol grwpiau o ddefnyddwyr faniau gweryslla a chartrefi modur gan gynnwys yr holl safleoedd oedd ar gael.

Dywedodd y Cyngorydd BR ei bod yn rhad defnyddio safle yn hytrach na pharcio am ddim a allai fod yn annheg i ddarparwyr meysydd gweryslla ffurfiol.

9. Strategaeth Hamdden Parc Cenedlaethol Eryri – Peter Rutherford

Dywedodd PR fod y fersiwn derfynol hon bellach yn mynd i'r Tîm Rheoli gyda'r holl newidiadau a argymhellwyd gan y Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau a llawer o drafodaethau anffurfiol eraill â rhanddeiliaid gan gynnwys adborth anffurfiol gan

aelodau'r Fforwm Mynediad Lleol a oedd wedi bod yn ddefnyddiol iawn. Unwaith y bydd hyn wedi'i gymeradwyo, gall fynd at aelodau'r Fforwm Mynediad Lleol a rhanddeiliaid ffurfiol eraill am unrhyw sylwadau a gobeithio ei lansio ym mis Ionawr 2024.

Er ei fod yn cyd-fynd yn agos â'r Cynllun Rheoli roedd ail hanner y ddogfen yn cynnwys datganiadau gweithgaredd ar wahân yn hytrach na'i llenwi â thestun cyfunol di-flewyn ar dafod.

Roedd rhai o'r newidiadau mwy diweddar yn cynnwys defnyddio cartrefi modur fel math o hamdden goddefol, gweryslla gwyllt a newidiadau i rai enwau ac ystadegau yn dilyn ffigurau 2022. Roedd *Cader Idris yn arbennig wedi gweld cynnydd sylweddol mewn niferoedd ac roedd bellach tua 75,000*. Roedd hefyd wedi bod yn trafod y cynnwys beicio gyda Cycling UK.

Dyweddodd TJ ei fod yn meddwl y dylid cynnwys y mater gweryslla gwyllt yn y Strategaeth ac yna o leiaf byddai'n galluogi'r PC i gyfleu'r negeseuon cywir i'r rhai sydd â chaniatâd a gwahaniaethu rhwng gweryslla anghyfreithlon ac ethos gweryslla gwyllt go iawn. H.y. peidio gadael olion ac effaith isel.

Dyweddodd PR fod y wybodaeth am weryslla gwyllt ar wefan y PC wedi'i dileu dros dro yn dilyn Covid oherwydd y problemau yr oedd gweryslla anghyfreithlon wedi'u hachosi. Roedd y wybodaeth hon bellach yn ôl ar eu gwefan.

Ychwanegodd MJ fod yr elfen gadael dim olion yn un o'r ffactorau pwysicaf.

Dyweddodd EN nad oedd gweryslla gwyllt yn weithgaredd rhagnodedig ar dir mynediad o dan y Ddeddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy.

Cadarnhaodd PR fod hyn ond pe bai tîrfeddianwyr yn fodlon i hyn ddigwydd gyda chaniatâd yna byddai'r PC yn argymhell bod angen `arfer gorau` bob amser. O ran darparu gwybodaeth - ²roedd rheoliadau Gdpr wedi cymhlethu hyn gan na allai'r PC mwyach drosglwyddo manylion y tîrfeddianwr heb ganiatâd. Roedd yn anffodus bod ymddygiad rhai pobl ar ôl Covid wedi adlewyrchu'n wael ar y rhai a oedd yn llwyr ddeall yr ethos gweryslla gwyllt.

Byddai'n cylchredeg hwn yn fuan i aelodau (a rhanddeiliaid) ar gyfer sylwadau ac arsylwadau.

Bydd hyn yn rhedeg rhwng 2024 a 2029.

10. Eitemau Agenda a Argymhellir ar gyfer y cyfarfod nesaf –

- i) Strategaeth Hamdden Ddrafft y PC
- ii) Llwybr Traws Eryri – diweddariad gan Cycling UK/CNC
- iii) Rôl Fforymau Mynediad
- iv) Diweddariad Llwybr Arfordir Cymru Gyfan gan CG
- v) Newidiadau i ddwy Hawliau Tramwy Lleol

²Gdpr - Rheoliadau Diogelu Data Cyffredinol. Mae Deddf Diogelu Data 2018 yn rheoli sut mae sefydliadau, busnesau neu'r llywodraeth yn defnyddio'ch gwybodaeth bersonol. Yn golygu cydymffurfio gorfodol.

11. Unrhyw Fater Arall

i) Taith Eryri.

Cyhoeddodd PR fod y llwybr hwn bellach wedi'i lansio'n swyddogol a bod y PC yn gefnogol ar y cyfan, ond rai misoedd cyn y lansiad roedd wedi dweud wrth CNC a Cycling UK fod rhai rhannau ar hyd y llwybr hwn o fewn y PC lle'r oedd digon o hawliau uwch (h.y. gan nad oedd llwybrau ceffylau) yn bodoli a mater iddynt hwy oedd trafod y rhain gyda'r awdurdodau priffyrdd lleol gyda golwg ar unioni'r anghysondebau hyn i ganiatáu beiciau yn y tymor hir. Yn ogystal, ni allent yn awr ddisgwyl i'r PC neu awdurdodau lleol roi benthyg adnoddau i'r prosiect hwn i ddatrys y materion hyn gan y byddai cwynion (nad ydynt yn perthyn i ni) yn disgyn i'r PC, Gwynedd a Chonwy.

Byddai'n gofyn i Cycling UK ddod yn ôl i'r Fforwm Mynediad Lleol ym mis Rhagfyr i egluro'r sefyllfa ddiweddaraf ar hyn.

Argymhellodd TJ ein bod yn gwahodd CNC - ML i'w cynrychioli.

Byddai PR yn gofyn iddynt fynychu.

Roedd DG wedi arsylwi'r lansiad ac roedd yn ymwybodol nad oedd gan rai ardaloedd hawliau - cyfeiriodd at Gwm Feigl fel enghraifft a oedd yn llwybr troed yn unig.

Roedd un ras wedi cymryd yn ddiweddar gan ddefnyddio'r llwybr hwn a oedd yn beryglus i gerddwyr ac nid oedd unrhyw rybudd nac arwyddion bod hyn wedi digwydd. Roedd yn bryderus y gallai defnydd de facto o'r adrannau hyn achosi problemau oni bai eu bod yn cael eu datrys. Roedd hefyd yn ymwybodol o rai anghysondebau yn ardaloedd Cwm Penmachno.

Ychwanegodd SR (YG) fod lansiad y llwybr hwn hefyd wedi peri syndod a siom i'r YG wrth i rannau o'r llwybr fynd trwy eu tir a dim ond mewn erthygl cylchgrawn yr oeddent wedi clywed am hyn.

Dywedodd PR pe bai Cycling UK yn mynychu ym mis Rhagfyr yna efallai y byddwn yn cael y wybodaeth ddiweddaraf am ddatblygiad y llwybr hwn.

ii) Cyngor ar wefan Balw̄ns a Llusernau

Soniodd PR fod y wybodaeth yn ymwneud â balw̄ns a llusernau wedi'i hychwanegu at wefan y PC (a gymerwyd o'u Canllawiau Digwyddiadau). Y wybodaeth oedd nad oedd y PC yn cymeradwyo nac yn annog eu defnyddio am resymau amlwg yn enwedig y potensial fel risgiau tân a risgiau iddynt gael eu llyncu gan stoc.

Roedd gan DG rywfaint o brofiad gyda buchod yn ceisio bwyta balwnau byrstio ac roeddent yn gynhenid beryglus i stoc pe baent yn cael eu llyncu.

Soniodd hefyd fod rhai o'r arwyddion hefyd wedi'u gadael allan gan drefnydd y ras.

Gofynnodd PR i DG roi unrhyw wybodaeth iddo ar y mater penodol hwn i'w alluogi i drafod hyn gyda'r trefnydd penodol hwnnw Roedd y gofynion o ran arwyddion yn

hysbys iawn gan drefnwyr digwyddiadau fel y cyfryw ac roedd y rhan fwyaf o drefnwyr proffesiynol yn deall hyn. Hy roedd arwyddion i'w symud yn syth ar ôl unrhyw eiliadau ac ni ddylid eu gadael allan.

- iii) Soniodd RP mewn perthynas â mynediad at ddŵr fod yna rywogaeth ymledol - *Lagarosiphon major* (dŵr chwynnog) yn Llyn Padarn ac er ei fod y tu hwnt i ffin y PC gofynnodd beth y gellid ei wneud o ran bioddiogelwch i helpu i atal lledaeniad y chwyn hynod ymledol hwn.

Pe bai pobl yn teithio o lyn i lyn yn enwedig gydag offer fel byrddau padlo chwyddadwy, yna roedd y potensial ar gyfer trosglwyddo rhywogaethau ymledol yn uchel a byddai gwybodaeth ar wefan y PC yn ddefnyddiol.

Dyweddodd TJ fod gan CNC god ymddygiad ar gyfer defnyddwyr dŵr a oedd yn cynnwys gwybodaeth ddefnyddiol am fioddiogelwch.

Ychwanegodd PR fod gan y PC wybodaeth am safleoedd megis Llyn Tegid – tebyg i'r byrddau gwybodaeth yn Llyn Padarn a hefyd o fewn tudalennau ein Canllawiau Digwyddiadau ond byddai'n gwirio i weld beth ellir ei wneud i ychwanegu hwn at wefan gyffredinol y PC gwybodaeth yn seiliedig ar yr hyn y mae RP wedi'i ddweud.

Awgrymodd MJ eu bod yn dymuno cael Canŵ Cymru i gymryd rhan mewn rhyw ffordd i sôn yn benodol yn eu cylchlythyr am erthygl yn tynnu sylw at y mater rhywogaethau ymledol yn Llyn Padarn. Er ei fod yn gwerthfawrogi ni fyddai hyn yn cyrraedd llawer o ddefnyddwyr padlfyrddau.

Byddai PR yn sôn am hyn wrth Canŵ Cymru a gweld a allent gynorthwyo. Gall fod yn ddefnyddiol hefyd adolygu unrhyw wybodaeth am fioddiogelwch ar Gonwy Uchaf ar yr un pryd.

Ychwanegodd SR (YG) y gallai fod yn ddefnyddiol cydweithio ar y mater hwn.

Dyweddodd TJ ei bod yn bwysig bod y negeseuon yn gyson ar draws y sector lle bynnag ii. Os yw'r arwyddion yn amleiriog yna gall codau QR fod yn ddefnyddiol.

Soniodd DJ er bod model Ysbyty Ifan yn gweithio'n eithaf da gydag 8 o bob 10 yn ddefnyddwyr cyfrifol – ond roedd rhai problemau o hyd o bryd i'w gilydd gyda rhai grwpiau gan gynnwys newid yng ngolwg y cyhoedd, mynd i mewn i'r lleoliad anghywir, gwneud sŵn, a llenwi'r maes parcio cyhoeddus.

Awgrymodd PR ein bod hefyd yn trafod y rhain gyda Canŵ Cymru os oes angen gofyn iddynt hyrwyddo arfer da ar safle Ysbyty Ifan.

12. Dyddiad y cyfarfod nesaf 4ydd Rhagfyr 2023

Diolchodd EN i'r holl aelodau a'r Swyddogion am eu cyfraniad heno.

Manylion cyswllt yr Ysgrifennydd
Peter.Rutherford@eryri.llyw.cymru
07900267538